

Ympäristöministeriö
PL 35
00023 VALTIONEUVOSTO

Asia: Lausunto Ympäristöministeriö tulevaisuuskatsauksen linjauksista

Suomen Omakotiliitto kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

1. YLEISTÄ

Omakotiliitto pitää hyvänä, että kansalaisia sekä järjestöjä kuullaan laajasti ja heidän mielipiteitään huomioidaan Ympäristöministeriön tulevaisuuskatsauksessa. Avoimuus, ennakoitavuus ja päätöksien pitkäjänteisyys auttavat myös kuluttajia arjen asumisen ratkaisuissa. Omakotiliitto ja kansalaiset haluavat hillitä ilmastonmuutosta sekä taata luonnonvarojen riittävyyden seuraavillekin sukupolville.

Erityisesti tässä taloudellisessa tilanteessa, asumis- ja elämiskustannukset ovat kasvaneet merkittävästi. Pientaloissa asuvien kotitalouksien asumiskustannusten kasvu on ollut 4,4 % vuodessa vuosina 2009–2013. Kuluja ennustetaan edelleen kasvavan 3,6 prosenttia vuodessa vuosittain 2017 mennessä. Edellä mainittu ennuste ei sisällä vuonna 2013 tehtyä kehysriihen päätöstä kiinteistön verotusarvojen kasvattamisesta arvostusperusteita muuttamalla (vuosille 2013–2017). Näistä seikoista johtuen kansalaiset ovat epävarmoja työllisyydestään ja tulevaisuudestaan.

Pellervon taloustutkimuksen mukaan, sitoutuminen vuoden 2030 ilmastotavoitteisiin merkitsisi kotitalouksille **jopa 1000 euron lisäkuluja vuodessa**. Energiakulujen ja verojen kasvu supistaa kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen määrää, leikaten entisestään heikkoa kotimaista kulutusta. Tämä vähentää kotitalouksien mahdollisuutta huolehtia pientalojen ylläpidosta sekä huollosta. Erityisesti ilmastotavoitteiden lisälasku tulee yhä edelleen hidastamaan ja jopa estämään pientalojen korjausrakentamista ja energiatehokkuusinvestointeja.

Omakotiliitto yhtyy muun muassa elinkeinoelämän etujärjestöjen esitykseen, että EU:n päästötavoitteet tulisi määrittää kansainvälisten ilmastopöytäkirjojen yhteydessä yhdessä muiden maanosien kanssa. Mahdollinen yksipuolinen sitoutuminen uhkasi taloutta, teollisuutta ja työpaikkoja sekä siten myös kotitalouksien asumis- ja elämiskustannuksia.

Sääntelyn lisäämisen sijasta turhaa sääntelyä tulee purkaa ja tavoitteisiin tulee pyrkiä motivoivin keinoin. Korjausrakentamista voidaan parhaiten edistää kehittämällä kotitalousvähennystä: suunnittelu on otettava mukaan vähennykseen, vähennykseen oikeuttavan työn osuus nostettava 60 %:iin ja vähennykseen oikeuttava määrä nostettava 3000 €:oon. Hyvällä suunnittelulla vältetään monet jälkikäteisongelmat sekä saavutetaan kustannushyötyä. Edelleen energia- ja korjausavustuksia tulee kohdentaa lisää pientaloille. Lisäksi informaatio-ohjausta voidaan hyödyntää vielä paremmin muun muassa kansalaisjärjestöjen kautta. Kaiken kaikkiaan ohjauskeinojen tulee olla kustannustehokkaita, kotitalouksien kohdalla investointien tulee maksaa itsensä takaisin, olipa kyseessä uudisrakentaminen, korjausrakentaminen tai ylläpito.

2. YKSITYISKOHDAT

OSA 1

Toimintaympäristön kuvaus ja kilpailu luonnonvaramarkkinoilla kiristyy - kohdissa viitataan EU:n päästötavoitteisiin ja sääntelyn kehittämiseen. Omakotiliiton mielestä sääntelyä ei tule kiristää ennen kuin aiemmat tavoitteet on saavutettu ja talouden tilanne on parantunut (ks. Perustelut yllä kohdassa ”yleistä”).

Väestö keskittyy kasvukeskuksiin.. ja Eheä yhdyskuntarakenne ja energiatehokkaat rakennukset hillitsevät ilmastonmuutosta - kohdat

Erityisesti kasvukeskuksissa on puutetta kohtuuhintaisista asunnoista. Omakotiliitto näkee yhtenä ratkaisuna sen, että vapaa-ajan asuntoja muutettaisiin vakituisiksi asunnoiksi: Kasvukeskusten asuntomarkkinoille tulee mahdollisesti uusia myytäviä kohteita, kun esimerkiksi eläkeläiset muuttavat pysyvästi vapaa-ajan asunnolle. Tämä helpottaa myös työn perässä muuttavien tilannetta, kun asuntomarkkinoille tulee enemmän tarjontaa, johtaen jopa kohtuuhintaisen asuntotarjonnan lisääntymiseen.

Omakotiliitto lämpimästi kannattaa tavoitetta **kohtuuhintaisesta asumisesta**. Pientaloasumiseen kohdistuvia kustannuksia tulee tarkastella kokonaisuutena, kun suunnitellaan poliittisia ohjauskeinoja ja ohjauskeinojen pitää huomioida perheiden sosioekonominen tausta sekä tilanne. Jo nyt rasitteet ovat lähes kohtuuttomia, vaikka tavoitteena on, että ihmiset pystyisivät asumaan mahdollisimman pitkään kotona, ja että asumisen kustannukset pysyisivät kohtuullisina. Omakotiliiton omakotiyhdistykset ja piiri-järjestöt tarjoavat jäsenilleen **yhteiskunnan tukemaa talkkaripalvelua** (mm. puutarha- ja pihatyöt, asiointi, lumenluonti, kotipalvelu, pienimuotoiset kiinteistön kunnostustyöt) jolla voidaan edesauttaa tavoitetta ihmisten asumisesta kotioiloissa mahdollisimman pitkään. Omakotiliitto, piirit ja yhdistykset ovat sitoutuneet palvelun tuottamiseen, mutta omakotitalkkarien tarjoamien asumisen tukipalveluiden jatkuvuus edellyttää kuitenkin valtakunnallista pitkäjänteistä koordinoitua, rahoitusta sekä jatkuvuutta.

Omakotiliitto suosittaa omaisuudesta huolehtimiseen ja sen arvon ylläpitämiseen sekä kannustaa kuluttajia pitämään huoltokirjaa kodistaan. Omakotiliiton pientalon huoltokirjan käytön edistämällä voidaan edistää kuluttajien aktiivista asumista, omatoimisuutta sekä omaisuudesta ja terveydestä huolehtimista. Näin makrotasolla vältytään Suomen kansallisvarallisuuden arvon laskulta.

OSA 2

Vähähiilinen ja energiatehokas Suomi-kohta

Omakotiliiton mielestä parhaat keinot saavuttaa tavoitteet ovat motivoivia (ks. Yllä yleistä). Turha sääntely lisää vastustusta, lisää kustannuksia ja estää yksityistalouksien investoinnit energiatehokkaisiin ratkaisuihin. **Kustannustehokkainta on lisätä resursseja informaatio-ohjaukseen**. Omakotiliitto tavoittaa valtakunnallisesti kattavasti pientaloasukkaita (jäsenenä 75.000 kotitaloutta, 14 piirin ja 259 yhdistyksen kautta) ja toimii puolueettoman tiedon välittäjänä eri segmenteille sekä eri elämäntilanteissa asuville ihmisille niin uudisrakentamisessa, ylläpidossa kuin korjausrakentamisessa niin sinkku/paritalouksille, lapsiperheille ja senioreille

Informaatio-ohjauksen ja taloudellisten kannustimien lisäksi Omakotiliitto kannattaa rakentamisen laadun parantamisohjelmaa ja rakennusvalvonnan kehittämistä kuitenkin niin, että valvonnan kustannukset pysyvät kohtuullisina ja laadun kehittämiseen osallistuvat kaikki osapuolet.

3. YHTEENVETO

Omakotiliitto haluaa tehdä yhteistyötä Ympäristöministeriön ja muiden tahojen kanssa paremman asumisen ja ympäristön puolesta. Omakotiliitto korostaa, että erityisesti vaikutusten arviointia, kotitalouksille aiheutuvien kustannusten määrittelyä kehitetään ennen tavoitteiden asentataa ja sääntelyn tekemistä.

Kunnioitavasti

Suomen Omakotiliitto ry

Mauri Harjula
puheenjohtaja

Kaija Savolainen
toiminnanjohtaja